

SYLABUS

DOTYCZY CYKLU KSZTAŁCENIA 2025/2031

Rok akademicki 2026/27

1. PODSTAWOWE INFORMACJE O PRZEDMIOCIE

Nazwa przedmiotu	Higiena i epidemiologia
Kod przedmiotu*	HE
nazwa jednostki prowadzącej kierunek	Wydział Medyczny, Collegium Medicum, UR
Nazwa jednostki realizującej przedmiot	Wydział Medyczny, Collegium Medicum, UR
Kierunek studiów	Kierunek lekarski
Poziom studiów	Jednolite magisterskie
Profil	Ogólnoakademicki
Forma studiów	Stacjonarny/niestacjonarny
Rok i semestr/y studiów	Rok II, semestr III
Rodzaj przedmiotu	obowiązkowy
Język wykładowy	polski
Koordinator	Dr inż. Adam Sidor
Imię i nazwisko osoby prowadzącej / osób prowadzących	Dr inż. Adam Sidor

* -opcjonalnie, zgodnie z ustaleniami w Jednostce

1.1. Formy zajęć dydaktycznych, wymiar godzin i punktów ECTS

Semestr (nr)	Wykł.	Ćw.	Konw.	Lab.	Sem.	ZP	Prakt.	Inne (jakie?)	Liczba pkt. ECTS
III	15				20				3

1.2. Sposób realizacji zajęć

- zajęcia w formie tradycyjnej
x - zajęcia realizowane z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość

1.3 Forma zaliczenia przedmiotu (z toku) (egzamin, zaliczenie z oceną, zaliczenie bez oceny)**2. WYMAGANIA WSTĘPNE**

Podstawy wiedzy z zakresu biologii, fizyki, chemii.
---

3. CELE, EFEKTY UCZENIA SIĘ, TREŚCI PROGRAMOWE I STOSOWANE METODY DYDAKTYCZNE**3.1 Cele przedmiotu**

C ₁	Zapoznanie studenta z środowiskowymi uwarunkowaniami zdrowia jednostki, procesem epidemicznym oraz epidemiologią chorób zakaźnych i niezakaźnych.
C ₂	Poznanie przez studenta zasad postępowania w przypadkach środowiskowych zagrożeń dla zdrowia, zatruc i zakażeń oraz umiejętność określania priorytetów w zakresie postępowania w tych przypadkach.
C ₃	Kształtowanie świadomości własnych ograniczeń i kształtowanie umiejętności stałego dokształcania się.

3.2 Efekty uczenia się dla przedmiotu

EK (efekt uczenia się)	Treść efektu uczenia się zdefiniowanego dla przedmiotu	Odniesienie do efektów kierunkowych ¹
Wiedza: absolwent zna i rozumie		
EK_01	metody oceny stanu zdrowia jednostki i populacji, mierniki i zasady monitorowania stanu zdrowia populacji, systemy klasyfikacji chorób i procedur medycznych;	G.W1
EK_02	uwarunkowania chorób, sposoby identyfikacji i badania czynników ryzyka chorób, wady i zalety badań epidemiologicznych oraz zasady wnioskowania przyczynowo-skutkowego w medycynie;	G.W2
EK_03	epidemiologię chorób zakaźnych, w tym związanych z opieką zdrowotną, i niezakaźnych, rodzaje i sposoby profilaktyki na różnych etapach naturalnej historii choroby oraz rolę i zasady nadzoru epidemiologicznego;	G.W3
EK_04	epidemiologię chorób nowotworowych, a w szczególności ich uwarunkowania żywieniowe, środowiskowe i inne związane ze stylem życia wpływające na ryzyko onkologiczne;	G.W21
UMIEJĘTNOŚCI: ABSOLWENT POTRAFI		
EK_05	zbierać informacje na temat uwarunkowań i obecności czynników ryzyka chorób zakaźnych i niezakaźnych oraz planować działania profilaktyczne na różnym poziomie zapobiegania;	G.U2
EK_06	oceniać sytuację epidemiologiczną chorób zakaźnych i niezakaźnych w Rzeczypospolitej Polskiej i na świecie	G.U4

3.3 Treści programowe

A. Problematyka wykładu

¹ W przypadku ścieżki kształcenia prowadzącej do uzyskania kwalifikacji nauczycielskich uwzględnić również efekty uczenia się ze standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela.

Treści merytoryczne
Transformacja epidemiologiczna. Aktualne problemy zdrowotne i demograficzne w populacji polskiej. Znaczenie i organizacja współczesnej profilaktyki chorób cywilizacyjnych.
Znaczenie i organizacja współczesnej profilaktyki zakażeń i chorób zakaźnych. Nadzór sanitarno-epidemiologiczny – zadania i organizacja.
Szczepienia ochronne jako element budowania odporności jednostki i odporności populacyjnej.
Zagadnienia higieny bytowania człowieka. Wpływ czynników fizycznych, biologicznych i chemicznych w środowisku na organizm człowieka.
Czynniki szkodliwe w pracy człowieka i ich skutki zdrowotne. Epidemiologia chorób zawodowych i parazawodowych.
Rodzaje zagrożeń zdrowia występujące w pracy lekarza.
Znaczenie i organizacja współczesnej profilaktyki chorób cywilizacyjnych. Środowiskowe uwarunkowania najczęstszych nowotworów u człowieka.
Mierniki stanu zdrowia. Metody badań epidemiologicznych. Definicje, przyczyny i rodzaje niepełnosprawności.

B. Problematyka ćwiczeń audytoryjnych, konwersatoryjnych, laboratoryjnych, zajęć praktycznych

Treści merytoryczne
Ocena narażenia na czynniki szkodliwe dla zdrowia człowieka. Zanieczyszczenia i ich wpływ na zdrowie człowieka. Czynniki chemiczne w środowisku, drogi narażenia, ekspozycja Zajęcia praktyczne: obliczanie pobrania metali ciężkich (PTWI), porównanie pobrania dla dwóch populacji i wpływu zanieczyszczeń środowiska na zdrowie jednostki i populacji.
Zasady działania podczas pandemii. Zajęcia praktyczne: opracowanie scenariuszy zachorowań na grypę sezonową dla województwa i Polski – model szwajcarski, pandemia covid-19.
Higiena żywienia ,bezpieczeństwo żywności. Żywnienie dzieci młodzieży w placówkach oświatowych. Zajęcia praktyczne: ocena żywienia zbiorowego, metody kształtowania właściwych elementów stylu życia u dzieci szkolnych, ocena znakowania żywności, scenariusze rozpracowania ogniska wirusowego zapalenia wątroby typ A.
Źródło, rezerwuar zakażenia. Drogi przenoszenia zakażeń i chorób zakaźnych. Wrota zakażenia. Metody zapobiegania chorobom zakaźnym. Epidemiologia zakażeń szpitalnych. Higiena w zakładach opieki zdrowotnej. Zajęcia praktyczne: praca z przepisami prawnymi w celu ustalenia zadań lekarza według aktualnej ustawy o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi, , analiza danych w zakresie chorób zakaźnych na terenie województwa podkarpackiego i kraju, analiza kalendarza szczepień

ochronnych PSO.
Metody badań epidemiologicznych – badania obserwacyjno- opisowe i analityczne, Źródła informacji o chorobach zawodowych. Karta choroby zawodowej. Zajęcia praktyczne: analiza metadanych w zakresie elementów stylu życia i demografii, Poznawanie zasad postępowania w sprawie orzekania o chorobach zawodowych, analiza metadanych o chorobach zawodowych w Polsce
Zagadnienia higieny bytowania człowieka. Higiena wody, powietrza, gleba i jej higieniczne zanieczyszczenia. Zajęcie praktyczne: wybrane normatywy higieniczne i ich ocena – zanieczyszczenie powietrza atmosferycznego, hałas w środowisku analiza danych dla kraju i województwa podkarpackiego
Prezentowanie wybranych czynników zewnętrznych wpływających na stan zdrowia jednostki, populacji. Przedstawienie mierników epidemiologicznych stanu zdrowia. Zajęcia praktyczne: przygotowanie i przedstawienie wybranych zajęć praktycznych techniką multimedialną i przedstawienie dla grupy, statystyka opisowa i wnioskowanie statystyczne.

3.4 Metody dydaktyczne

Wykład: wykład problemowo-informacyjny z prezentacją multimedialną.

Seminaria: praca indywidualna przy komputerze w zakresie wyszukiwania danych z odpowiednich baz, praca w grupach, dyskusja, rozwiązywanie zadań, analiza metadanych, przygotowanie i prezentacja dla grupy wybranego zagadnienia z obszaru higieny i epidemiologii w formie prezentacji multimedialnej.

Praca własna studenta: Analiza literatury. Przygotowanie prezentacji. Samodzielne dochodzenie do wiedzy.

4. METODY I KRYTERIA OCENY

4.1 Sposoby weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody oceny efektów uczenia się (np.: kolokwium, egzamin ustny, egzamin pisemny, projekt, sprawozdanie, obserwacja w trakcie zajęć)	Forma zajęć dydaktycznych (w, ćw, ...)
EK_01	Egzamin pisemny. Kolokwium pisemne. Ocena grupy, ocena projektu/sprawozdania, obserwacja w trakcie zajęć.	WYKŁAD, SEMINARIUM
EK_02	Egzamin pisemny. Kolokwium pisemne. Ocena grupy, ocena projektu/sprawozdania, obserwacja w trakcie zajęć.	WYKŁAD, SEMINARIUM
EK_03	Egzamin pisemny. Kolokwium pisemne. Ocena grupy, ocena projektu/sprawozdania, obserwacja w trakcie zajęć.	WYKŁAD, SEMINARIUM
EK_04	Kolokwium pisemne. Ocena grupy, ocena projektu/sprawozdania, obserwacja w trakcie zajęć.	SEMINARIUM
EK_05	Kolokwium pisemne. Ocena grupy, ocena projektu/sprawozdania, obserwacja w trakcie zajęć.	SEMINARIUM

4.2 Warunki zaliczenia przedmiotu (kryteria oceniania)

Warunkiem zaliczenia przedmiotu jest obecność na seminariach i wykładach oraz wykazanie się wiedzą i umiejętnościami na poziomie co najmniej dostatecznym w zakresie obowiązującego materiału.

Student, który nie otrzyma co najmniej dostatecznej oceny nie uzyska zaliczenia końcowego

Brak zaliczenia z przedmiotu, ocena niedostateczna.

Warunki zaliczenia - wykłady:

Zakres ocen: 2-5

Zaliczenie (zal., egzamin-ocena):

1. Obecności na wykładach- 100%
2. Uzyskanie pozytywnej oceny z zaliczenia końcowego – egzamin (Zaliczenie wiedzy metodą testu wielokrotnego wyboru /MCQ/) w ustalonym terminie.

Brak zaliczenia (nzal):

1. Nieobecność na wykładach – brak usprawiedliwienia.
2. Nieobecność na zliczeniu końcowym i brak usprawiedliwienia w terminie 3 dni.
3. Negatywna ocena z zaliczenia końcowego-egzaminu (zakres ocen: 2-5).

Warunki zaliczenia -seminarium:

Zakres ocen: 2-5

Zaliczenie(zal.-ocena, wszystkie z wymienionych kryteriów):

1. Obecności na ćwiczeniach, punktualność – 100%.
2. Ocena aktywności studenta w czasie zajęć.
3. Ocena przygotowania do zajęć, sprawdzanie wiedzy w czasie zajęć - odpowiedź ustna.
4. Przygotowanie i prezentacja wybranego zagadnienia w formie prezentacji multimedialnej.
5. Zaliczenia pisemne testu końcowego z seminariów (Zaliczenie wiedzy metodą testu wielokrotnego wyboru /MCQ/) w ustalonym terminie.

Brak zaliczenia (ocena negatywna: niedostateczna – wszystkie/ lub jedno z 3 kryteriów pkt. 1,3,4):

1. Nieobecność na ćwiczeniach i brak usprawiedliwienia nieobecności, brak usprawiedliwienia zwolnień i spóźnień.
2. Negatywna ocena z przygotowania do zajęć.
3. Brak prezentacji wybranego tematu.
4. Negatywna ocena z testu końcowego z seminariów.

Kryteria oceniania

5.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 93%-100%
 4.5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 85%-92%
 4.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 77%-84%
 3.5 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 69%-76%
 3.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia na poziomie 60%-68%
 2.0 – student wykazuje znajomość treści kształcenia poniżej 60%

5. CAŁKOWITY NAKŁAD PRACY STUDENTA POTRZEBNY DO OSIĄGNIĘCIA ZAŁOŻONYCH EFEKTÓW W GODZINACH ORAZ PUNKTACH ECTS

Forma aktywności	Średnia liczba godzin na zrealizowanie aktywności
Godziny kontaktowe wynikające z harmonogramu studiów	35
Inne z udziałem nauczyciela akademickiego (udział w konsultacjach, egzaminie)	10
Godziny niekontaktowe – praca własna studenta (przygotowanie do zajęć, egzaminu, napisanie referatu itp.)	35
SUMA GODZIN	80
SUMARYCZNA LICZBA PUNKTÓW ECTS	3

* Należy uwzględnić, że 1 pkt ECTS odpowiada 25-30 godzin całkowitego nakładu pracy studenta.

6. PRAKTYKI ZAWODOWE W RAMACH PRZEDMIOTU

wymiar godzinowy	-
zasady i formy odbywania praktyk	-

7. LITERATURA

Literatura podstawowa:

1. Paradowska-Stankiewicz I., Rosińska M., Wojtyniak B., Zieliński A. Epidemiologia od teorii do praktyki, PZWL 2021.
2. Webb P., Bain Ch., Page A. Epidemiologia . Podręcznik dla studentów i praktyków. Wydawnictwo Naukowe SCHOLAR 2021.
3. Sidor A, Niedźwiedz -Ziobro E. Działalność służb sanitarnych od II Rzeczypospolitej polskiej aż po współczesność na Rzeszowszczyźnie. Uniwersytet Rzeszowski, Rzeszów 2021.
4. Marć M. Kruk W.: Epidemiologia a zagrożenia zdrowia publicznego człowieka, Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego 2020.

Literatura uzupełniająca:

1. Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania, red. Wojtyniak B., Goryński P., Wyd. NIZP-PZH, Warszawa 2022.
2. Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania, red. Wojtyniak B., Goryński P., Wyd. NIZP-PZH, Warszawa 2018.
2. Meldunki Narodowego Instytutu Zdrowia Publicznego – PZH, PIB bieżące i archiwizowane.
3. Roczniki Statystyczne i Demograficzne GUS, aktualne przepisy prawne.

Akceptacja Kierownika Jednostki lub osoby upoważnionej